

Blažek, Václav

[Starostin, Georgij Sergeevič. Jazyki Afriki: opyt postroenija leksikostatističeskoj klassifikacii. Tom III, Nilo-sacharskie jazyki]

Linguistica Brunensia. 2022, vol. 70, iss. 1, pp. 101-105

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/LB2022-1-9>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/145238>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Georgij Sergeevič Starostin:

Jazyki Afriki. Opyt postroenija leksikostatističeskoj klassifikacii. Tom III: Nilo-saxarskie jazyki.

Moskva: Jazyki slavjanskoj kultury. 2017. 840 s.

ISBN 978-5-9909114-9-9

Třetí svazek věnovaný genealogické klasifikaci jazyků Afriky od Georgije Starostina vyšel již v roce 2017, ale do českých rukou doputoval s jistým zpožděním. Vzhledem k tomu, že přináší rozsáhlou revizi existujících klasifikačních modelů, která zřejmě nebude v dohledné době překonána, patrně nehrozí rychlé morální stárnutí autorových závěrů. Třetí díl se věnuje nilo-saharské makrorodině, postulované Josephem Greenbergem (1963). Starostin zde navazuje na svůj druhý díl (2014), v němž rozpracoval jednu část nilosaharských jazyků, tzv. východosudánské jazyky. První díl (2013) věnoval metodologickým otázkám a klasifikaci khoisanských jazyků (podrobnou recenzi prvního i druhého dílu viz BLAŽEK 2015). Ve třetím díle se G. Starostin nejprve zaměřil na tzv. **centrální sudánské** jazyky (diagramy 1, 2, 3) a jejich nejbližší příbuzné, jazyky **maba** (diagram 4) a **krongo-kadugli** (diagram 5), které nazývá „satelity“. Dochází k závěru o existenci **makrosudánské centrální** supervětvě, kterou pak srovnává s tzv. **východosudánskými** jazyky, zpracovanými ve 2. díle, a jejich satelity, jazyky **berta** a **fur-amdang**, které dohromady podle něj tvoří **makrosudánskou východní** supervětev. Nakonec spojuje obě tyto supervětvě a dialektový *cluster* **kunama-ilit** do jediné taxonomické jednotky, kterou nazývá jazyky **makrosudánskými** (diagram 6). Starostin dodává, že „jeho“ makrosudánské jazyky víceméně odpovídají jazykům **šari-nilotským**, postulovaným Greenbergem (1963/1966/1970, 84–129) na základě jím předpokládané příbuznosti jazyků východosudánských a centrálních sudánských.

Diagram 1: Jazyky **moru-madi** (s. 814)

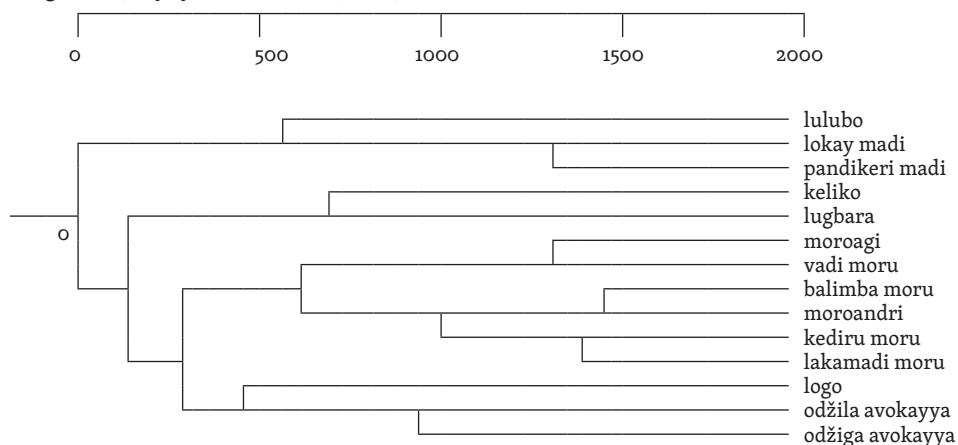

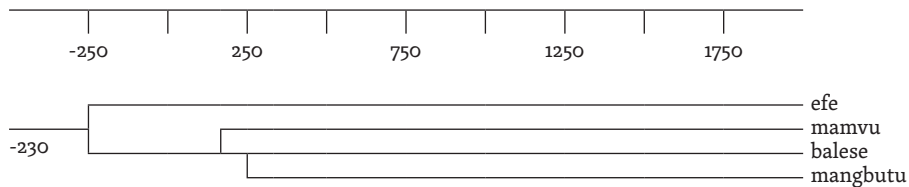
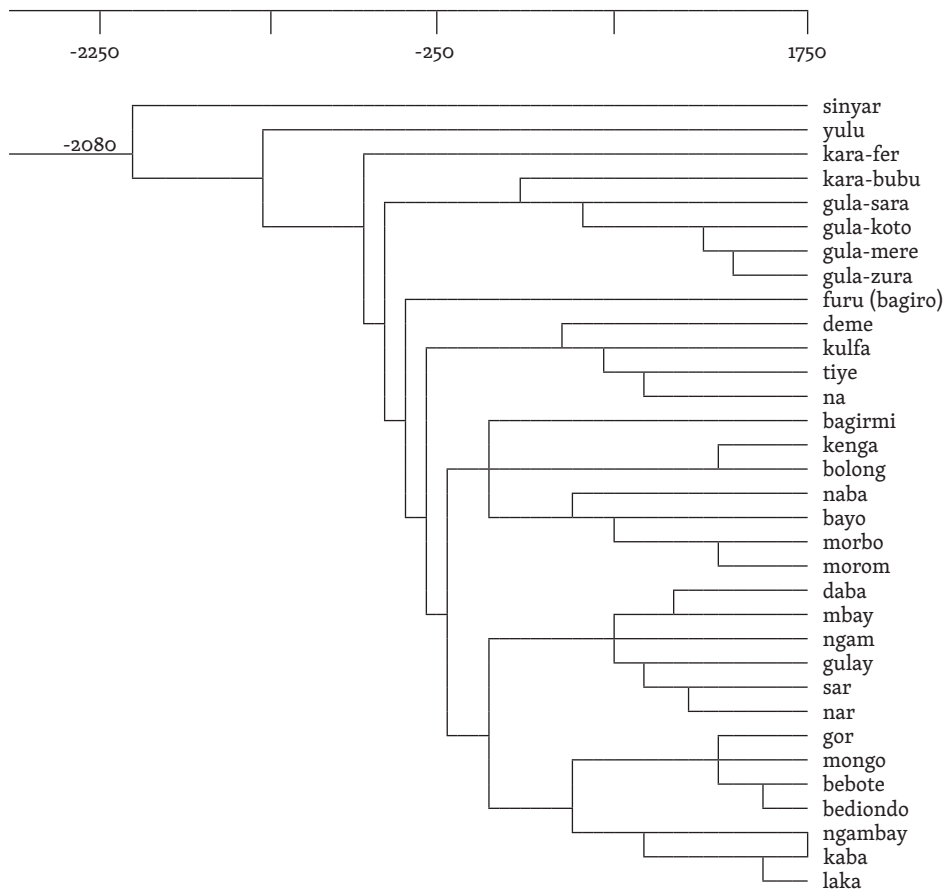
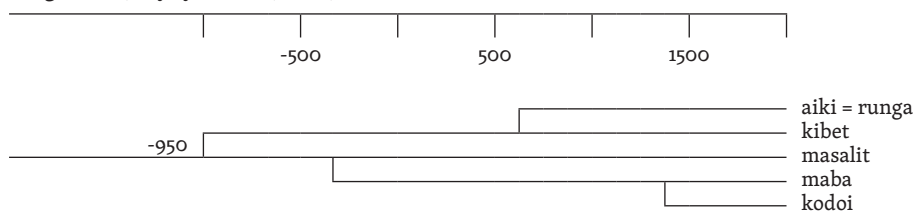
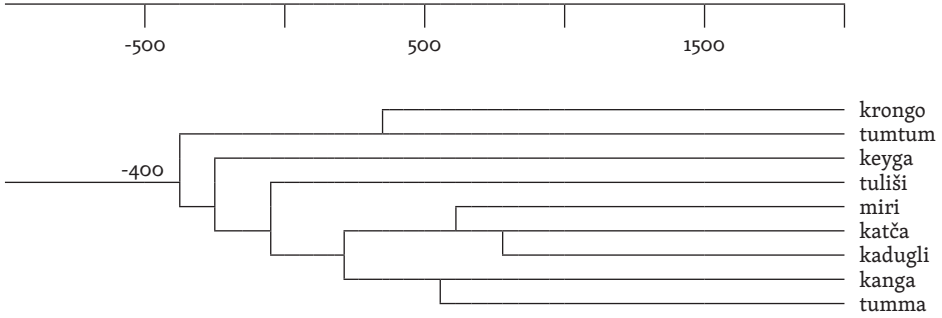
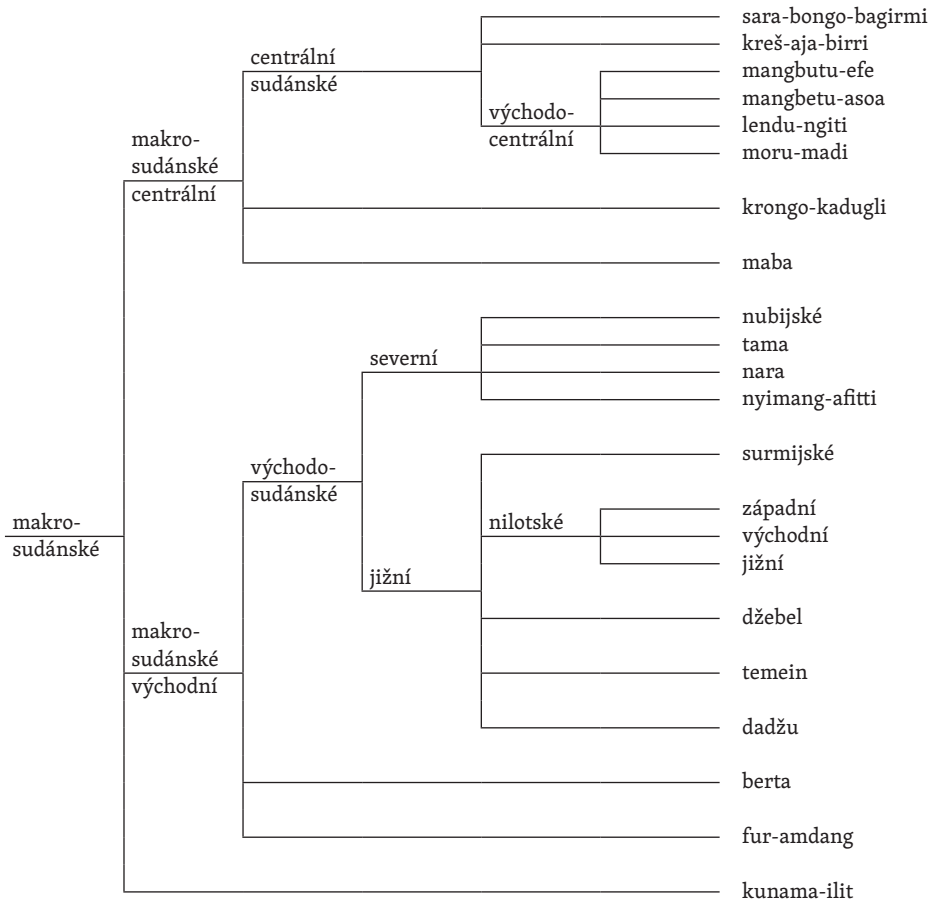
Diagram 2: Jazyky **mangbutu-efe** (s. 814)Diagram 3: Jazyky **sara-bongo-bagirmi** (s. 815)Diagram 4: Jazyky **maba** (s. 817)

Diagram 5: Jazyky **krongo-kadugli** (= **kadu**) (s. 818)

 Diagram 6: Jazyky **makrosudánské** (s. 772-773)

Ve zbývající části své monografie se autor zabývá menšími jazykovými rodinami či jazykovými *clusters*, které byly do nilosaharské makrorodiny, počínaje Greenbergem, rovněž řazeny, ale tyto hypotetické vztahy jsou příliš slabé ve světle Starostinových dílčích rekonstrukcí a kvantitativního vyhodnocení případných *cognates*. Jde o jazyky **songhay** (diagram 7), **saharské** (diagram 8) a **koman** (diagram 9). Přesto autor se stejnou pečlivostí mapuje i jejich vnitřní genealogické uspořádání:

Diagram 7: Jazyky **songhay** (s. 816)

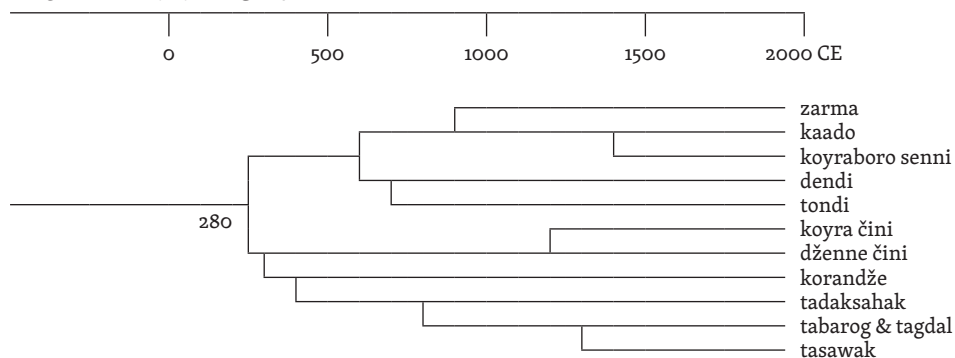
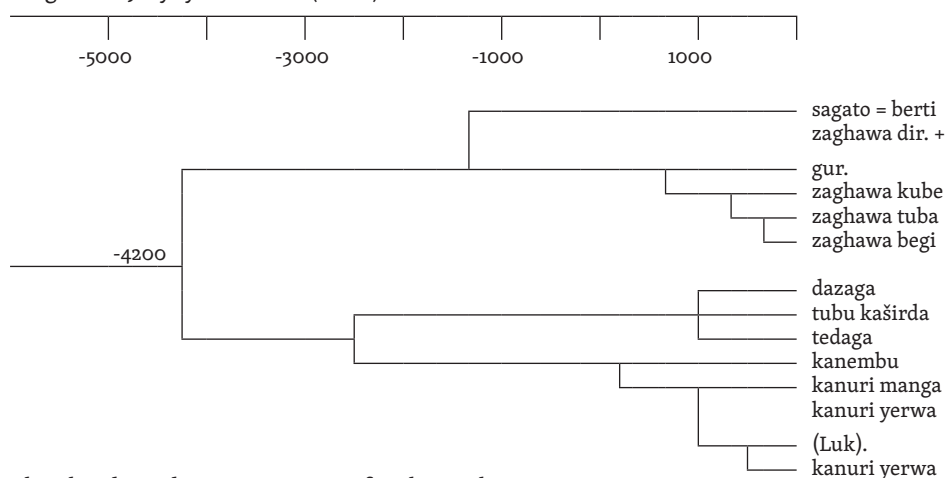
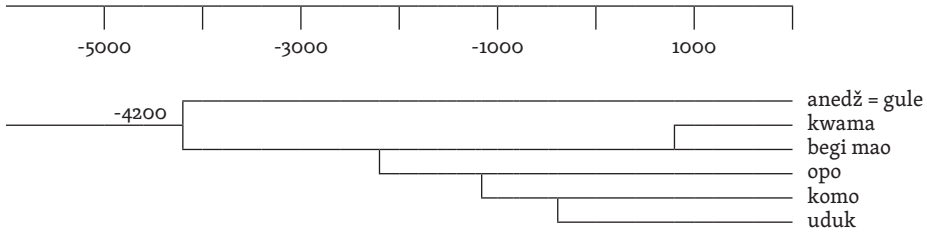

Diagram 8: Jazyky **saharské** (s. 816)

Zkratky: dir. = dirong, gur. = guruf, Luk. = Lukas.

Diagram 9: Jazyky **koman** (s. 817)

LITERATURA

BLAŽEK, Václav. 2015. [recenze] Starostin 2013 & 2014. *Linguistica Brunensia* 63 (1), 107–116.

GREENBERG, Joseph H. 1963/1966/1970. *The Languages of Africa*. Bloomington: Indiana University - The Hague: Mouton.

STAROSTIN, Georgij Sergeevič. 2013. *Jazyki Afriki. Opyt postroenija leksikostatističeskoj klassifikacii*, Tom I: *Metodologija. Kojanskije jazyki*. Moskva: Jazyki slavjanskoj kul'tury.

STAROSTIN, Georgij Sergeevič. 2014. *Jazyki Afriki. Opyt postroenija leksikostatističeskoj klassifikacii*, Tom II: *Vostočnosudanskije jazyki*. Moskva: Jazyki slavjanskoj kul'tury.

Václav Blažek

Department of Linguistics and Baltic Languages

Faculty of Arts, Masaryk University

Arna Nováka 1, 602 00 Brno

Czech Republic

blazek@phil.muni.cz

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.